

بررسی مقایسه‌ای کیفیت پایان‌نامه‌های دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در دو مقطع زمانی

۱۳۸۵-۸۹ و ۱۳۹۰-۹۴

بهشته طغیانی^۱، محمدرضا کیان مهر^۲

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: به منظور استفاده‌ی بهینه از یافته‌های پایان‌نامه‌ها، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با تصویب قانون دفاع از مقاله به جای دفاع از پایان‌نامه، دانشجویان را موظف نمود تا پایان‌نامه‌های خود را در قالب مقاله در نشریات علوم پزشکی معتبر به چاپ برسانند. مطالعه‌ی حاضر، به منظور مقایسه‌ی کیفیت پایان‌نامه‌ها در قبل و بعد از اجرای این طرح، انجام شد.

روش‌ها: طی یک پژوهش توصیفی-تحلیلی، ۱۰۰ پایان‌نامه از مقطع زمانی ۱۳۸۵-۸۹ و ۱۰۰ پایان‌نامه از مقطع زمانی ۱۳۹۰-۹۴ انتخاب شدند و کیفیت آن‌ها مطابق آیین‌نامه‌های دانشگاه مورد بررسی قرار گرفت. داده‌های مطالعه با استفاده از پرسش‌نامه‌ی ویژه جمع‌آوری و پس از ورود به رایانه با استفاده از نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: قسمت‌های نوع مطالعه، معیارهای ورود و خروج و ذکر حجم نمونه در فصل روش تحقیق و تطابق مطالب با جداول و نمودارها، کامل‌ترین اجزای پایان‌نامه در هر دو مقطع زمانی بودند و قسمت پیشینه‌ی پژوهش و بحث و نتیجه‌گیری، جزء ناقص‌ترین قسمت‌های پایان‌نامه‌ها در مقطع زمانی ۱۳۸۵-۸۹ بودند، اما در طی مقطع زمانی ۱۳۹۰-۹۴، کیفیت این دو قسمت به طور معنی‌داری مطلوب‌تر شده بود.

نتیجه‌گیری: پایان‌نامه‌های دانشجویی دارای کیفیت مطلوبی از نظر محتوا، به روز بودن مطالب و منطبق با طرح‌های مصوب نبودند و هر چند که کیفیت آن‌ها در مقطع زمانی ۱۳۹۰-۹۴ مطلوب‌تر بود، اما لازم است با بررسی دقیق‌تر، آرایه‌ی راهنمایی و مشاوره به دانشجویان، به ویژه در زمینه‌ی آمار و روش‌شناسی، در جهت بهبود مطلوب‌تر آن‌ها کام برداشت.

واژگان کلیدی: پایان‌نامه، کیفیت، دانشجوی پزشکی

ارجاع: طغیانی بهشته، کیان مهر محمدرضا. بررسی مقایسه‌ای کیفیت پایان‌نامه‌های دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در دو

مقطع زمانی ۱۳۸۵-۸۹ و ۱۳۹۰-۹۴. مجله دانشکده پزشکی اصفهان ۱۳۹۵؛ ۳۴ (۴۰۴): ۱۲۷۴-۱۲۶۸

مقدمه

بررسی نقطه نظرات دانشجویان در زمینه‌ی پایان‌نامه نشان داده است که دانشجویان اغلب به موضوعات مشاهده‌ای و توصیفی بیشتر علاقه‌مند هستند تا مطالعات مداخله‌ای (۱)؛ چرا که مطالعات مداخله‌ای، مستلزم صرف وقت زیاد، هزینه و دقت نظر کافی در نمونه‌های مورد آزمون می‌باشند (۴-۵).

پایان‌نامه‌ها، از منابع اطلاعاتی با ارزش دانشگاهی هستند و نقش مهمی در پیکره‌ی دانش ایفا می‌کنند و همه ساله، مقدار زیادی از امکانات مالی دولت و بخش قابل توجهی از نیرو و وقت اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها را به خود اختصاص می‌دهند (۶-۷).

پایان‌نامه، یک واحد درسی است و هدف کلی از آن، آشنایی دانشجویان با شیوه‌های پژوهش می‌باشد (۱). این کار برای دانشجویان به عنوان یک تمرین عملی در پژوهش محسوب می‌گردد، اما اعتبار یافته‌های به دست آمده نیز مد نظر می‌باشد و لازم است از نظر محتوایی، روش بررسی و منابع داده‌ها دارای اعتبار کافی به عنوان یک اثر پژوهشی دارای ارزش باشد (۲). پایان‌نامه‌های انجام گرفته در رشته‌های پزشکی، اغلب در قالب یک روش مطالعه شامل مطالعات موردی، مقطعی، مورد-شاهدی، تجربی و کارآزمایی بالینی آرایه می‌گردد (۳).

۱- معاونت پژوهش و فناوری، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۲- مدیریت داخلی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

Email: mkianmehr@gmail.com

نویسنده‌ی مسؤول: محمدرضا کیان مهر

با وجود این که نتایج پایان‌نامه‌ها می‌تواند راه‌گشای بسیاری از مسایل بهداشتی و درمانی منطقه باشد، اما به علت عدم وجود سیستم کاربردی و عدم انتشار به موقع مقالات منتج از پایان‌نامه‌ها، از یافته‌های آن‌ها بهره‌ی لازم برده نمی‌شود (۷). به منظور استفاده‌ی بهینه از یافته‌های پایان‌نامه‌ها، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با تصویب قانون دفاع از مقاله به جای دفاع از پایان‌نامه، دانشجویان را موظف نمود که پایان‌نامه‌های خود را در قالب مقاله در نشریات علوم پزشکی معتبر به چاپ برسانند. با توجه به مطالب پیش‌گفته، این مطالعه با هدف مقایسه‌ی کیفیت پایان‌نامه‌های دانشجویان در قبل و بعد اجرای این طرح انجام شد.

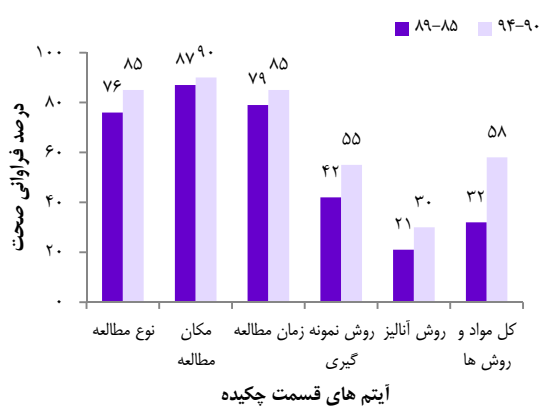
با وجود این که نتایج پایان‌نامه‌ها می‌تواند راه‌گشای بسیاری از مسایل بهداشتی و درمانی منطقه باشد، اما به علت عدم وجود سیستم کاربردی و عدم انتشار به موقع مقالات منتج از پایان‌نامه‌ها، از یافته‌های آن‌ها بهره‌ی لازم برده نمی‌شود (۷). به منظور استفاده‌ی بهینه از یافته‌های پایان‌نامه‌ها، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با تصویب قانون دفاع از مقاله به جای دفاع از پایان‌نامه، دانشجویان را موظف نمود که پایان‌نامه‌های خود را در قالب مقاله در نشریات علوم پزشکی معتبر به چاپ برسانند. با توجه به مطالب پیش‌گفته، این مطالعه با هدف مقایسه‌ی کیفیت پایان‌نامه‌های دانشجویان در قبل و بعد اجرای این طرح انجام شد.

یافته‌ها

در هر دو مقطع زمانی، بیشترین تعداد صفحات به کلیات اختصاص یافته بود؛ به طوری که در مقطع اول ۵۸/۲ درصد و در مقطع دوم ۴۷/۳ درصد صفحات به این قسمت اختصاص داشت. در مقابل، نسبت صفحات فصل یافته‌ها در مقطع اول ۱۶/۸ درصد و در مقطع دوم ۲۹/۶ درصد بود. در عین حال، انجام آزمون Fisher's exact نشان داد که توزیع فراوانی نسبت صفحات در دو مقطع زمانی اختلاف معنی‌دار ندارد ($P = ۰/۱۵۰$). قابل ذکر است بر حسب یافته‌های این مطالعه، در مقطع زمانی دوم، نسبت صفحات مربوط به قسمت کلیات کاهش یافته و در مقابل، حجم مطالب مربوط به قسمت یافته‌ها افزایش داشته است.

در مقطع اول در ۸۴ درصد موارد، چکیده‌ی فارسی با چکیده‌ی انگلیسی مطابقت داشت؛ در صورتی که این میزان تطابق در مقطع دوم به ۹۲ درصد ارتقا پیدا کرده بود، اما طبق آزمون χ^2 ، اختلاف دو مقطع زمانی معنی‌دار نبود ($P = ۰/۰۸۲$).

در شکل ۱، درصد فراوانی صحت مطالب مربوط به قسمت چکیده به تفکیک دو مقطع آمده است که نشان می‌دهد نوع مطالعه (۰/۰۰۸) و روش نمونه‌گیری (۰/۰۴۵) اختلاف معنی‌داری داشت.

شکل ۱. درصد فراوانی میزان صحت مطالب قسمت چکیده در دو مقطع زمانی

روش‌ها

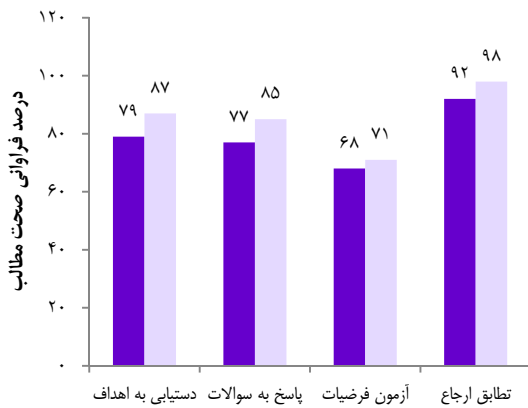
این مطالعه، یک مطالعه‌ی توصیفی - تحلیلی بود که در سال ۱۳۹۴ در دانشکده‌ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به انجام رسید. جامعه‌ی آماری مورد مطالعه، شامل پایان‌نامه‌های دانشجویان رشته‌ی پزشکی در سال‌های ۹۴-۱۳۸۵ بود.

معیارهای ورود به مطالعه شامل پایان‌نامه‌های مقطع دکتری حرفه‌ای پزشکی عمومی در دانشکده‌ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال‌های ۹۴-۱۳۸۵ و در دسترس بودن پایان‌نامه بود. به دلیل دسترسی آسان به تمام این پایان‌نامه‌ها، هیچ‌یک از مطالعه خارج نشدند. حجم نمونه‌ی مورد نیاز این مطالعه، با استفاده از فرمول برآورد حجم نمونه جهت مقایسه‌ی دو میانگین و روش نمونه‌گیری سهمی مورد بررسی قرار گرفت.

روش کار بدین صورت بود که ۱۰۰ پایان‌نامه از مقطع زمانی ۸۹-۱۳۸۵ دوره‌ی ۵ ساله قبل از اجرای طرح مقاله به جای پایان‌نامه و ۱۰۰ پایان‌نامه از مقطع زمانی ۹۴-۱۳۹۰ دوره‌ی ۵ ساله بعد از اجرای طرح پیش‌گفته انتخاب شد. این پایان‌نامه‌ها، همه با گرفتن نمره‌ی قبولی به عنوان واحد درسی مورد پذیرش دانشکده‌ی پزشکی قرار گرفته و در کتابخانه‌ی دانشکده‌ی پزشکی به ثبت رسیده بودند. کیفیت پایان‌نامه‌های دو مقطع، از نظر ۵ فصل اصلی پایان‌نامه شامل کلیات، پیشینه‌ی پژوهش، روش کار، یافته‌های تحقیق و قسمت بحث و نتیجه‌گیری مورد بررسی قرار گرفت و نتایج در چک لیست ویژه، ثبت شد.

ابزار گردآوری اطلاعات، چک لیستی (فایل پیوست) مشتمل بر بخش‌های چکیده، مقدمه، مواد و روش‌ها، یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری و منابع بود که در گذشته، در طرح تحقیقاتی پایان‌نامه‌ی «بررسی کیفیت پایان‌نامه‌های دانشگاه آزاد اسلامی در سال ۱۳۹۲» مورد استفاده قرار گرفته بود. این فرم، با دستورالعمل‌های تدوین پایان‌نامه و مقاله تطبیق داده شد و طبق نظر متخصصین مربوط،

بررسی قسمت یافته‌های پایان‌نامه‌ها و مطابقت این قسمت با طرح‌های مربوط نشان داد که هر چند وضعیت این قسمت در مقطع زمانی دوم مطلوب‌تر شده بود، اما اختلاف معنی‌داری در قبل و بعد از مداخله وجود نداشت (شکل ۴).

آیتم‌های مربوط به قسمت یافته‌های تحقیق

شکل ۴. درصد فراوانی میزان صحت موارد مربوط به یافته‌های تحقیق در دو مقطع زمانی

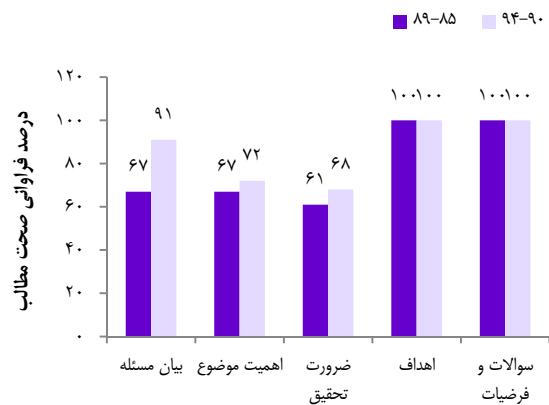
بررسی قسمت‌های بحث و نتیجه‌گیری نشان داد که ۱۰ درصد پایان‌نامه‌های مقطع اول و ۲۵ درصد پایان‌نامه‌های مقطع دوم دارای قسمت بحث و نتیجه‌گیری کامل بودند. همچنین، ۲۵ درصد پایان‌نامه‌های مقطع اول و ۳۵ درصد پایان‌نامه‌های مقطع دوم دارای قسمت بحث و نتیجه‌گیری متوسط بودند؛ یعنی مقایسه‌ی نتیجه مطالعه با دیگر مطالعات انجام گرفت، اما علت تشابه یا تفاوت، ذکر نشده بود. بالاخره ۶۵ درصد از پایان‌نامه‌های مقطع اول و ۴۰ درصد پایان‌نامه‌های مقطع دوم، دارای بحث و نتیجه‌گیری ضعیف بودند و موارد مورد نیاز که در بالا به آن‌ها اشاره گردید، در آن‌ها رعایت نشده بود. انجام آزمون χ^2 بر روی داده‌های پیش‌گفته نیز نشان داد تفاوت دو مقطع زمانی مورد مطالعه معنی‌دار بود ($P = 0/001$).

در شکل ۵، در مورد بخش‌های بحث و نتیجه‌گیری، درصد فراوانی پیشینه‌ی پژوهش و منابع مورد استفاده در پایان‌نامه‌ها نشان داده شده است که طبق آن، کلیه‌ی موارد این قسمت در مرحله‌ی دوم مطلوب‌تر شدند و میزان اختلاف در قسمت ثبت پیشنهادها ($P = 0/010$)، استفاده از منابع جدید ($P = 0/002$) و کامل بودن بحث ($P = 0/001$) تفاوت معنی‌داری داشت.

بحث

هدف کلی از انجام این مطالعه، مقایسه‌ی کیفیت پایان‌نامه‌های

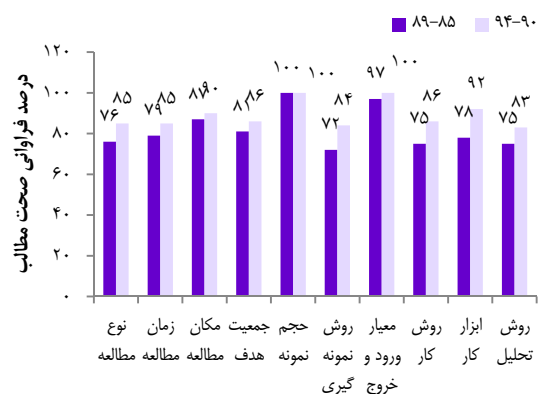
در شکل ۲، درصد فراوانی میزان صحت مطالعه مربوط به قسمت مقدمه قبل و بعد از اجرای طرح آمده و بیانگر آن است که نشان می‌دهد هر چند که قسمت مقدمه در برخی قسمت‌ها، به ویژه در قسمت بیان مسأله، کیفیت مطلوب‌تری پیدا کرده بود، اما در مجموع، تفاوت معنی‌داری بین دو مقطع زمانی دیده نشد.

آیتم‌های مربوط به قسمت مقدمه

شکل ۲. درصد فراوانی صحت مطالب مربوط به فصل مقدمه در دو مقطع زمانی

در شکل ۳، درصد فراوانی میزان صحت مطالب قسمت مواد و روش‌ها در دو مقطع زمانی اول و دوم نشان داده شده است. بر حسب آزمون χ^2 ، روش نمونه‌گیری در مقطع اول (۷۲ درصد) و دوم (۸۴ درصد) ($P = 0/041$)، ابزار جمع‌آوری داده‌ها در مقطع اول (۷۸ درصد) و دوم (۹۲ درصد) ($P = 0/006$) و روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در مقطع اول (۷۵ درصد) و دوم (۸۳ درصد) ($P = 0/017$) مطلوب‌تر شده بود.

آیتم‌های قسمت مواد و روش‌ها

شکل ۳. درصد فراوانی تکمیل قسمت روش تحقیق در پایان‌نامه‌های بررسی شده

دانشجویان رشته‌ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در دو مقطع زمانی ۸۹-۱۳۸۵ و ۹۴-۱۳۹۰ بود.

شکل ۵. درصد فراوانی میزان صحت موارد مربوط به بحث و نتیجه‌گیری در دو مقطع زمانی.

توجه به این نکته ضروری است که در هر مقاله، در ابتدا قسمت چکیده مورد مطالعه قرار می‌گیرد و چنانچه این قسمت دارای کیفیت مناسبی نباشد، مورد استقبال خواننده قرار نمی‌گیرد. در نهایت این که میانگین امتیاز قسمت چکیده در مقطع اول، کمتر از مقطع زمانی دوم بود و با وجود بهبود قابل ملاحظه‌ای که در این قسمت حاصل گردید، اما هنوز قسمت چکیده در حد ضعیف یا متوسط بود.

Horton و Hawkins در پژوهش مشابهی، محتوای مداخله‌ای در پایان‌نامه‌های دکتری خدمات اجتماعی در دانشگاه فلوریدا را با هدف تعیین برنامه‌های دکتری خدمات اجتماعی از جهت بررسی موفقیت تشویق دانشجویان برای به کارگیری پژوهش‌های مداخله‌ای مورد ارزیابی قرار داده است. آنان ۲۵۲ چکیده‌ی پایان‌نامه‌ی دکتری خدمات اجتماعی را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که تنها ۱۳/۴۹ درصد از چکیده‌ی پایان‌نامه‌ها، تمرکزشان روی پژوهش‌های مداخله‌ای بوده است. در عین حال، در ۵۵ درصد موارد، چکیده‌های ارایه شده، در برگیرنده‌ی یافته‌ی اصلی مطالعه نبودند (۹).

قسمت مقدمه، باید حداکثر ۱۰ درصد کل پایان‌نامه را شامل گردد، اما به منظور حجم کردن پایان‌نامه، مطالب غیر ضروری در این قسمت ارایه می‌گردد؛ در حالی که داوران مقاله، به قسمت مقدمه کمترین توجه را دارند و بیشتر روی قسمت‌های اصلی پایان‌نامه تمرکز می‌کنند. یافته‌های مطالعه‌ی حاضر نشان داد که پایان‌نامه‌های دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از کیفیت نسبی برخوردار است.

قسمت روش‌ها، یکی از مهم‌ترین قسمت‌های پایان‌نامه است که مشخص کننده‌ی روش‌های به کار رفته برای انجام پژوهش می‌باشد. این قسمت، دارای بخش‌های مختلفی شامل نوع مطالعه، معیارهای ورود و خروج، حجم نمونه، زمان، مکان، روش نمونه‌گیری، ابزار جمع‌آوری داده‌ها، روش کار و روش تحلیل داده‌ها می‌باشد. در این تحقیق، تغییرات معنی‌دار و مطلوبی در قسمت روش‌ها مشاهده نشد.

در بررسی فصل یافته‌ها، میزان دستیابی به اهداف پژوهش در این دو بازه‌ی زمانی معنی‌دار نبود و هنوز تا رسیدن به حد مطلوب فاصله‌ی زیادی وجود دارد. در مطالعه‌ی خادمی و همکاران بر روی پایان‌نامه‌های دانشجویان رشته‌ی دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال‌های ۸۷-۱۳۸۳، میزان دستیابی به اهداف ویژه‌ی پایان‌نامه‌ها حدود ۷۹ درصد برآورد گردید (۱۰).

یافته‌های مطالعه‌ی حاضر در مورد قسمت بحث و نتیجه‌گیری با دیگر مطالعات مقایسه و نتیجه‌گیری لازم در خصوص تشابه و یا تفاوت یافته‌ها ارایه شد. همچنین، قسمت بحث و نتیجه‌گیری در مقطع زمانی دوم کامل‌تر شده بود. در مطالعه‌ی مظفری خسروی و همکاران، پایان‌نامه‌های دانشگاه علوم پزشکی یزد بررسی شد؛ در این

میانگین تعداد صفحات پایان‌نامه در دو مقطع زمانی، اختلاف معنی‌داری داشت که این تفاوت، به علت تغییر ماهیت پایان‌نامه‌ها در دو مقطع زمانی بود و از آن جایی که تعداد صفحات پایان‌نامه مؤید افزایش کیفیت پایان‌نامه نیست، این طرح موجب بالا رفتن کیفیت کار و کاهش مصرف کاغذ و مواد مصرفی گردیده است. مطابق آیین‌نامه‌ی نگارش پایان‌نامه، حجم قسمت مقدمه نباید از ۱۰ درصد کل پایان‌نامه بیشتر باشد، در حالی که در هر دو مقطع زمانی، نسبت این صفحات بیشتر بود و هر چند که اختلاف معنی‌داری بین دو مقطع زمانی وجود نداشت، اما تغییرات ایجاد شده در دو مقطع زمانی یاد شده، نشان از پیشرفت رو به جلو در این زمینه بوده است و این مفهوم را می‌رساند که پایان‌نامه‌های دانشگاه به سمت مطلوب شدن به پیش می‌رود. همچنین، افزایش نسبت صفحات مفید پایان‌نامه یعنی فصل یافته‌ها و بحث و نتیجه‌گیری، مؤید این مطلب می‌باشد.

در مطالعه‌ی نیلی و همکاران، حدود ۶۰ درصد حجم پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان به قسمت مقدمه اختصاص داده شده بود (۸) که این رقم، به طور تقریبی مشابه پایان‌نامه‌های دانشگاه در مقطع زمانی اول می‌باشد.

در مطالعه‌ی حاضر، تمامی پایان‌نامه‌های ارایه شده دارای چکیده‌ی فارسی و انگلیسی بودند، اما چکیده که باید معرف کل پایان‌نامه باشد، از کیفیت مناسبی برخوردار نبود. با وجود این که وضعیت مقدمه‌نویسی در قسمت چکیده به طور معنی‌داری در مقطع زمانی دوم مطلوب‌تر شده بود، اما در بسیاری از پایان‌نامه‌ها، قسمت چکیده دارای اشکالات کلی و فاقد کیفیت مناسب بود.

دانشگاه علوم پزشکی یزد، اطلاعات آماری مشابهی به دست آمد. این آمار مشابه، حاکی از وجود یک ضعف مشترک در تمام این دانشگاه‌ها می‌باشد. در بیان علت تشابه این ضعف مشترک، می‌توان به پایین بودن آگاهی و توانایی دانشجویان و استادان مربوط در مقوله‌ی نگارش صحیح پایان‌نامه اشاره کرد.

نتیجه‌گیری نهایی این که با توجه به اقدامات صورت گرفته توسط مسئولان در جهت بالا بردن کیفیت پایان‌نامه‌ها در بازه‌ی زمانی ۹۴-۱۳۹۰، یافته‌های مطالعه‌ی حاضر نشان داد که هر چند اقدامات صورت گرفته در این بازه‌ی زمانی تا حدی در بالا بردن کیفیت پایان‌نامه‌ها تأثیرگذار بوده است، اما همچنان این اقدامات، از قدرت کافی جهت افزایش این کیفیت در حد مطلوب برخوردار نبوده است. به نظر می‌رسد پایدار ماندن این نقاط ضعف به دلایل کیفیت پایین آموزشی در کارگاه‌های تحقیق، عدم استقبال دانشجویان از کارگاه‌های تحقیق، عدم همکاری و مشارکت دلسوزانه‌ی استادان راهنما و مشاور، کاهش انگیزه‌ی دانشجویان در انجام امور پژوهشی و هدف تحصیلی آنان تنها برای رسیدن به درآمد شغلی بیشتر، قدرت ناکافی مسئولان در ایجاد انگیزه‌ی پژوهشی، کمبود حمایت‌های مالی و غیره از دانشجویان، عدم نگارش پایان‌نامه توسط خود دانشجو و نگارش توسط پایان‌نامه نویسان سودجویی که روش کار آن‌ها در هر دو بازه‌ی زمانی بدون تغییر مانده بود و ضعیف بودن نقش پایان‌نامه‌ها در آینده‌ی شغلی دانشجویان می‌باشد.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از طرح تحقیقاتی به شماره‌ی ۲۹۱۲۷۹ مصوب در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان می‌باشد. بدین وسیله نویسندگان مراتب تشکر و قدردانی خود را از حمایت‌های آن دانشگاه اعلام می‌نمایند.

مطالعه، هر چند که قسمت یافته‌ها دارای یافته‌های به نسبت مطلوب بودند (تنها ۱/۴ درصد پایان‌نامه‌ها به اهداف خود نرسیده بودند)، اما در قسمت بحث و نتیجه‌گیری، نقطه‌ی ضعف وجود داشت و به ویژه در پایان‌نامه‌های دندان‌پزشکی، مقایسه‌ی قابل قبولی بین یافته‌های به دست آمده از مطالعه با مطالعات دیگران صورت نگرفته است (۱۱). در مطالعات علی‌شیری و همکاران (۱۲)، Camps و همکاران (۱۳) و شکفته و اکبری (۱۴) نیز به ضعف دانشجویان در نوشتن قسمت بحث و نتیجه‌گیری اشاره شده است.

برابر یافته‌های به دست آمده، میانگین امتیاز قسمت بحث و نتیجه‌گیری در پایان‌نامه‌های مقطع اول کمتر از مقطع دوم بود. بحث و نتیجه‌گیری را می‌توان به عنوان مهم‌ترین قسمت یک پایان‌نامه و یا مقاله به حساب آورد، اما متأسفانه دقت کافی در نوشتن این قسمت معمول نشده است که این مطلب، حاکی از ضعف دانشجویان در کار پژوهش و عدم همکاری مؤثر استادان مشاور و راهنما در تدوین این قسمت می‌باشد. با توجه به این که قسمت بحث و نتیجه‌گیری به صورت معنی‌داری پیشرفت نموده بود، اما همچنان طبق یافته‌های مطالعه‌ی حاضر، ناقص‌ترین قسمت پایان‌نامه‌ها است؛ به طوری که کیفیت این قسمت در حد ضعیف (امتیاز کمتر از ۱۰) برآورد گردید.

طبق یافته‌های این مطالعه، نحوه‌ی رفرنس نویسی در مقطع دوم، به طور قابل ملاحظه‌ای بهتر شده بود. ضمن این که یافته‌های مطالعه نشان داد که پایان‌نامه‌ها در این بخش هنوز ضعیف می‌باشند.

لازم به ذکر است، در بررسی پایان‌نامه‌های دانشجویان در این مطالعه، از نظر مقایسه‌ی حجم مقدمه با دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان و همچنین، از نظر مقایسه‌ی بخش دستیابی به اهداف با دانشجویان رشته‌ی دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و نیز از نظر مقایسه‌ی بخش بحث و نتیجه‌گیری با دانش‌آموختگان

References

- Higginson I, Corner J. Postgraduate research training: the PhD and MD thesis. *Palliat Med* 1996; 10(2): 113-8.
- Gitanjali B, Raveendran R. Teaching research methodology to postgraduates: is dissertation the only method? *Natl Med J India* 1998; 11(1): 23-5.
- Harris PR. The development of international standards: exploring the ISO/ IFLA Relationship. *IFLA Journal* 1991; 17(4): 358-65.
- Khaki G. Research method with approach to writing thesis. 1st ed. Tehran, Iran: Baztab Publications; 2003.
- Mathew A, Murthy NS. A step towards quality medical research. *Natl Med J India* 1998; 11(6): 283-6.
- Hoiseith A. Unacceptable quality in certain sectors of medical research. *Tidsskr Nor Laegeforen* 1997; 117(4): 531-5. [In Norwegian].
- Dewey M. Students' evaluation of research during medical studies: medical dissertation in Germany. *Med Educ* 2003; 37(3): 278.
- Nili MR, Nasr AR, Akbary N. A Study of guidance quality of supervisors on dissertations of postgraduate students. *Daneshvar Raftar* 2007; 14(24): 111-22. [In Persian].
- Horton EG, Hawkins M. A content analysis of intervention research in social work doctoral dissertations. *J Evid Based Soc Work* 2010; 7(5): 377-86.
- Khademi A, Tavangar A, Hossein Pour K. Quality of dissertations of Isfahan Faculty of Dentistry during 2005-2009. *J Isfahan Dent Sch* 2012; 7(5): 785-91. [In Persian].
- Mozaffari Khosravi H, Ehrampoosh M, Aghili H, Javadianzadeh F, Rahimdel T. An evaluation of graduates' theses at Shahid Sadoughi University of

- Medical Sciences in Yazd. *J Med Educ Dev* 2008; 2(2): 27-35. [In Persian].
12. Alishri GH, Fakhre Jahani F, Rokhsarizadeh H, Miri SM, Hollisaz MT, Hosseini SM. Evaluation of medical alumni dissertations of one of the medical sciences universities in principles of writing. *J Mil Med* 2010; 12(2): 75-9. [In Persian].
13. Camps D, Recuero Y, Samar ME, Avila RE. Bibliometric analysis of doctorate thesis on the health sciences area: first part, odontology. *Rev Fac Cien Med Univ Nac Cordoba* 2005; 62(3): 53-6. [In Spanish].
14. Shekofteh M, Akbari F. Content analysis of dissertations herbal pharmacy in the years 1998-2006 and to determine the thesis into a paper. *J Med Plants* 2016; 1(29): 140-6. [In Persian].

Comparative Evaluation of Thesis Structure in Two Point Time of 2006-2010 and 2011-2015, School of Medical, Isfahan University of Medical Sciences, Iran

Beheshteh Toghyani¹, Mohammadreza Kianmehr²

Original Article

Abstract

Background: The present study aimed to compare the quality changes of medical students' thesis before and after implementation of new thesis regulations.

Methods: In a cross-sectional study, 100 theses that were written during 2006-2010 and 100 theses from 2011 till 2015 were selected and the quality and quantity of them were assessed based on the university regulations. All data were collected using special questionnaire and then were analyzed using SPSS software.

Findings: Type of study, inclusion and exclusion criteria, sample size and adjustment of tables and figures with text content were the most completed parts during the both periods. In contrast, results and discussions were the most incomplete ones during 2006-2010; these parts had improved significantly during the period 2011-2016.

Conclusion: According to the present study, the medical students' theses had no acceptable quality and were not adjusted with new university regulations. They had poor quality in content and were not up-to-date; however, we saw some improvements since 2011-2016 in different aspects of thesis. Still, it is necessary to qualify the studies by precise assessment and introducing better consultation to students, especially in scientific and statistics fields.

Keywords: Thesis, Quality, Medical student

Citation: Toghyani B, Kianmehr M. **Comparative Evaluation of Thesis Structure in Two Point Time of 2006-2010 and 2011-2015, School of Medical, Isfahan University of Medical Sciences, Iran.** J Isfahan Med Sch 2016; 34(404): 1268-74.

1- Vice-Chancellor for Research and Technology, School of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2- Internal Management, School of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Mohammadreza Kianmehr, Email: mkianmehr@gmail.com